

Kunst

Med egne hender har Tiril Hasselknippe meislet ut en plass for seg selv på den internasjonale kunstscenen. Den har hun fylt med store, grove skulpturer.

PÅ BØLGETOPPEN

TEKST *Hanna Stoltenberg* FOTO *Kristine Jacobsen*

TIRIL HASSELKNIPPE holder hendene ut fremfor seg. De er dekket av små, røde groper og forhøyninger, som et ørkenlandskap, der porene har drukket i seg grov sement.

Det var vaktmesteren ved Agder Naturmuseum som lånte henne trommelen, forteller hun, så hun kunne blande sement til tre massive betongskulpturer, med en samlet vekt på nesten fire tonn, som deretter skulle støpes og monteres i den nye skulpturparken på tomten, arbeid hun typisk gjør selv. Det var nesten midnatt, da hun oppdaget at den våte massen hadde sivet inn i arbeidshanskene.

– Vannet hadde reagert med sementen, huden etsset, men jeg merket det ikke før jeg kom hjem, sier hun.
– Å kjenne etter i kroppen er siste prioritet.

STUMME FARTØY. Lyset flyter langsomt inn i studioleiligheten Hasselknippe leier på Majorstuen. Hun står i kjøkkenkroken og visper opp irrgrønt pulver i kokende vann, for å lage japansk matcha-te, som hun serverer i store Ikea-skåler. I det asketisk innredede rommet finnes det kun et knippe potensielt beskrivende eiendeler: «The Works of Joan Jonas», filmen «Crash» på dvd, en kopi av magasinet Artforum fra januar, utleid av et dansk bibliotek, et par rosa muslingskjell og taxfree-vin.

– Jeg liker at leiligheten er lett å forlate, sier hun, med bena trukket opp under seg i en stol, kledd i joggebukser og en hvit t-skjorte.

Siden hun gikk ut av Kunsthøyskolen i Malmö i

2013, har utstillingene fulgt verden over. I tillegg til et lengre inspirasjonsopphold i California, der hun tilbragte tid alene i ørkenen i Death Valley, har hun dette året blant annet stilt ut i den tyske kunsthallen Dortmunder Kunstverein, i galleriet Apalazzo i Brescia, Italia, Stavanger Kunsthall og galleriet Bianca D'Alessandro i København. Denne helgen åpner en soloutstilling på Tranen i København, og deretter venter Kunstverein Braunschweig, i tillegg til en gruppeutstilling ved Göteborg Kunsthall.

– Jeg har valgt å være ekstremt mobil, jeg har ikke engang en atelierpraksis, sier hun.

Som regel støper hun skulpturene på stedet der de skal stå, før de eventuelt plasseres med kran eller traktor. Til vinterens soloutstilling i København, brukte hun et firma som til daglig frakter safer. Utstillingen, som het «Tub», besto av fire massive betongkar, industrielle ruiner fylt av et sparsomt lag med fargerikt vann, som stumme fartøy fra en postapokalyptisk fremtid.

I en rosende anmeldelse kalte Artforum utstillingen for «skulpturell historiefortelling», med utgangspunkt i hvordan de grove beholderne vekket spørsmål og assosiasjoner: Hvordan kom de hit? Hva har skjedd? Var de en del av en større struktur – eller en hel sivilisasjon – som raste sammen?

TAP AV FUNKSJON. Den type historiefortelling er kjennetegnende for Hasselknippes virke. Det samme er sammensmeltingen av billige, synte-

Tiril Hasselknippe
Norsk kunstner

tirilhasselknippe.com

Født 1984, fra Birkeland i Aust-Agder.

Mastergrad i billedkunst ved Kunstakademiet i Malmö, med utveksling til Cooper Union.

Aktuell med soloutstilling på Tranen i København som åpner denne helgen, og Kunstverein Braunschweig senere i høst (1. desember).

FOTO: WILHELM KUBITZ/THOMAS HANSEN, COPY/ARTISTEN.BY

FOTO: WILHELM KUBITZ/THOMAS HANSEN, COPY/ARTISTEN.BY

→ tiske materialer, med en romantisk, nesten opphøyd dimensjon. Som regel suppleres skulpturene av selvkomponerte, lyriske tekster, som hun selv har beskrevet som «en blanding av science fiction, poesi og novelle, uten lineære narrativ».

– Ofte forholder jeg meg til funksjonsobjekter.

Resultatet kan ligne biler, møbler, trapper, surfbrett og ankere, skulpturelle abstraksjoner av helt alminnelige gjenstander. Hasselknippes tankesett ligger tett opp til design, for henne er en gjenstand visuelt tilfredsstillende først når man kan relatere den til kroppen: Man gjenkjenner instinktivt en «god trapp», for eksempel, basert på om man kunne ha gått i den, om den fyller sin funksjon.

– Jeg er interessert i hva som skjer dersom jeg fjerner funksjonen, hvordan forholder publikum seg til det da? Og hvor langt kan jeg trekke det, for det blir uinteressant å se på, før man kroppslig avviser et objekt?

NATURLIG KAPABEL. Skulpturparken hun har bidratt til ved Agder Naturmuseum, ble initiert av en gruppe unge, Kristiansand-bosatte kunstnere, i samarbeid med museet og den botaniske hagen.

Under åpningen i slutten av april, sto hennes far blant de fremmøtte. Han hadde spasert de fem minuttene han bruker på å gå fra huset sitt på Birke-land, der Hasselknippe delvis vokste opp, den yng-

ste av fire søsken. At han kunne gå til fots gjennom den velkjente naturen for å se datterens arbeider, var et stort øyeblikk av flere grunner.

– Han har vært med på åpninger før, men mitt virke blir jo ofte det han ser på nettet, eller det jeg forteller ham, sier hun.

Har han spørsmål om kunsten hennes, er det gjerne av den praktiske sorten, selv har han jobbet i Birkenes Sparebank i over 30 år. Under oppveksten var det ham som tok henne med ut i naturen, spikket seljefloyter og satte garn.

– Det han liker best av alt i verden, er å være ute i naturen, føle seg kapabel der.

For noen år siden ble han diagnostisert med Parkinson, i en periode var det snakk om at han kunne bli avhengig av krykker eller havne i rullestol.

– Heldigvis ble han bedre med medisiner, men det å føle seg kapabel i naturen har fått enda større betydning. Jeg har alltid tenkt det på samme måten: Det handler om å være kapabel.

Senere sier hun:

– Jeg tror grunnen til at jeg lager ting som er store eller tunge, er at de krever alt av meg. Det blir umulig å forholde meg til arbeidet på en distansert måte. Jeg må dedikere hele kroppen.

VEIEN TIL ROM. – Det var en jernvilje. Hun snakker om da hun fortsatt gikk på Kunst-

høyskolen i Malmö, og etablerte galleriet CEO. Samtidig begynte hun å stille ut selv ved andre gallerier. I perioder sov hun og arbeidet i galleriet eller på skolen, og fikk medlemskap på et treningssenter for å ha et sted å dusje. Hun frostet utstillingsvinduene ut mot gaten, for å kunne arbeide uforstyrret.

Hun sluttet også å ta imot innspill fra lærere, som mente hun var på villspor med de plasskrevende skulpturene, en abrupt motsetning til de sparsomme, konseptuelle arbeidene hun hadde laget de innledende årene – og fikk mye skryt for, men som fikk henne til å føle det som om «hun fulgte en formel som gjorde at hun passet inn i en viss sammenheng».

– Det finnes mange veier til Rom, men min vei, som gjør at jeg er der jeg er i dag, var at jeg sluttet å høre på folk. Det høres egosentrisk ut, men det var noe veldig sunt i det, sier hun.

Avgangsutstillingen hennes i 2013 var et slags tri-umferende øyeblikk.

– Det var ingen som hadde trodd at jeg fysisk kunne lage de tingene jeg lagde, sier hun.

– Det var da jeg tenkte at jeg hadde rett i å tro på det her. Jeg gikk ikke lenger hvileløst rundt i ørkenen, jeg hadde landet.

TATT AV HAVET. At hun bruker ørkenen som metafor er kanskje ikke tilfeldig, gjennom hele karrieren har California fungert som en geografisk muse-

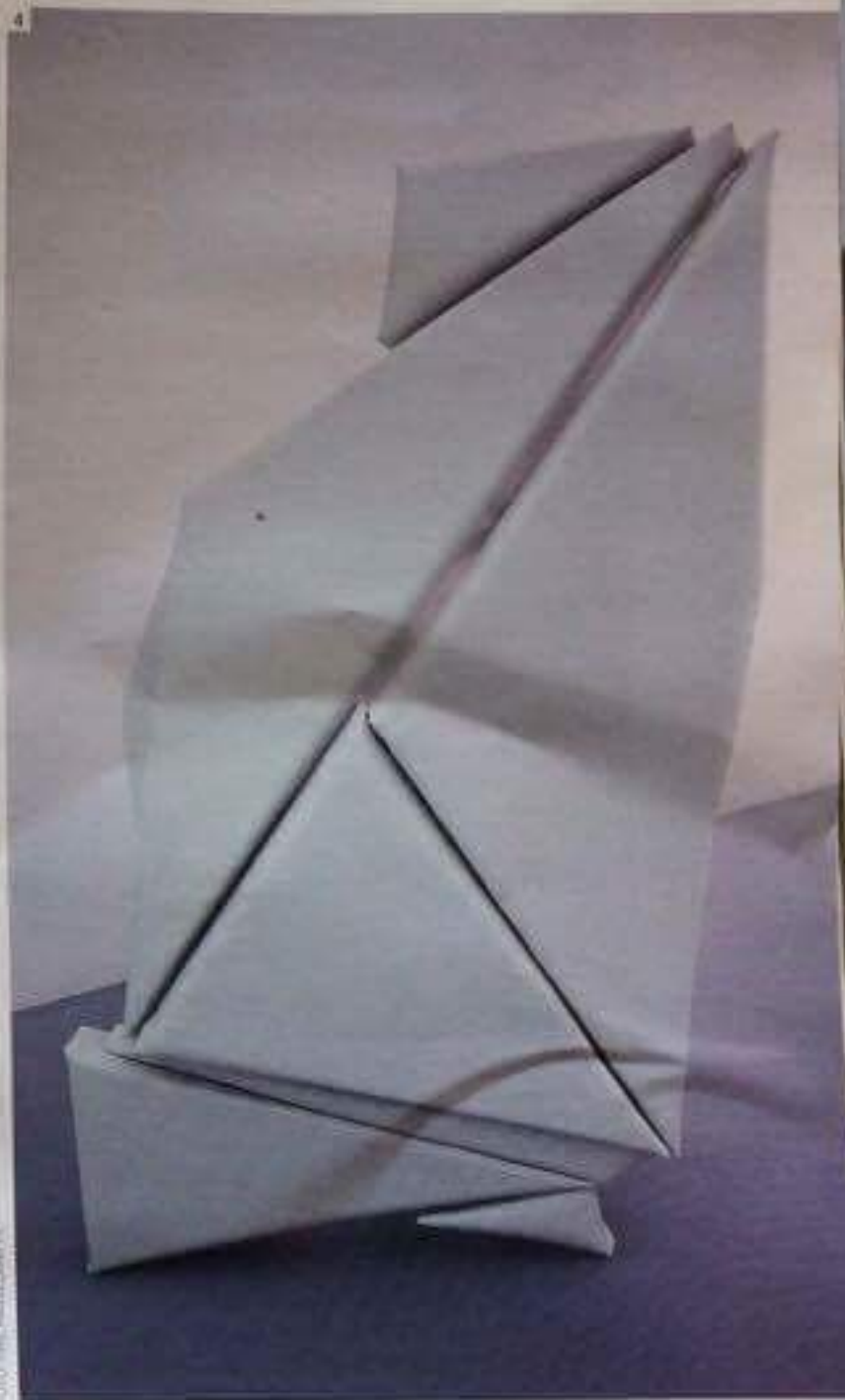

FOTO: TIRIL HASSELKNIPPE

— 1

Dansende former. – Jeg vender ofte tilbake til ordene «ballett» og «koreografi» når jeg skal forklare intensjonene med det romlige ved skulpturene og plasseringene, sier Tiril Hasselknippe. Her fra en nylig utstilling ved galleriet Apalazzo i Italia.

— 2

Grovt arbeid. – Jeg liker å lage ting i industrielle materialer, som også er relativt billige og uromantiske i utgangspunktet, sier Hasselknippe. – Jeg forsøker å balansere mellom det aggressive og det tiltalende, det som er vakkert.

— 3

Over dypet. Surfbrettskulpturene representerer bølgekammen og det påfølgende krasjet, forteller Hasselknippe. Prosjektet er inspirert av en personlig opplevelse i Mojaveørkenen i California, der en bilkollisjon nesten endte fatalt.

— 4

Transformers. – Når du tar bort funksjonen, skapes det et helt nytt narrativ, sier Hasselknippe. Sofaskulpturene, som er trukket i hvit skai, er blitt beskrevet som «halvt møbel, halvt antropomorf robot».

▲ **Utsikt.** – Balkongene er tiltenkt en postapokalyptisk tid, der sivilisasjonen har rast sammen, både praktisk og allegorisk talt, sier Tini Hasselknippe om balkongskulpturene, her fra skulpturparken ved Agder Naturmuseum. – Jeg trekker vel egentlig den polariserte politiske situasjonen vi ser nå til sin ytterste konsekvens.

► **Utsikt 2.** – Men, en ting vi ville hatt til felles er behovet for hygiene, otter som infeksjon er en større fare enn den vi ville utgjort for hverandre, fortsetter hun. – Så disse balkongskulpturene vil kunne omgjøres til badekar og vaskefat, et slags vannhull i savannen der naturlige fiender møtes på grunn av felles behov.

FOTO: JAK BJØRNERGAARD

– sier hun: Naturen, havet, filmsettene med sine falske, funksjonsløse rekvisitter. Tidligere har hun brukt de naturlige gropene i orkenen som støpeform.

Det er også her inspirasjonen til de hyppig bløgede surfebrettskulpturene stammer fra, en serie ovale former i polyester og glassfiber, som ligner flytende vann, fra tropisk hav med skummende bølgekammer, til dype, mytiske innsjøer.

– Det er det eneste prosjektet jeg har vanskelig for å snakke om, sier hun.

Skulpturene har sitt opphav i en nær døden-oplevelse hun hadde i Mojaveørkenen for noen år siden. I stedet for å se et lys i enden av tunnelen, så hun seg selv og bilen hun satt i som falt fredfullt ned i et juv av turkist vann, som en ballett i sakte film. Hun har jobbet med havet som tema siden.

– Det var et mørkt og veldig personlig prosjekt, sier hun.

– Så fikk det uventet et mye større publikum enn jeg hadde hatt tidligere. Plutselig solgte jeg, hvilket jeg aldri hadde gjort før.

Et av surfebrettene fra 2010 gikk for 110.000 kroner på Blomquists samtidskunstauksjon. Plutselig var flere gallerier interesserte.

– Jeg tror det var mange i kunstverdenen som tenkte at det bare var pene objekter. Det opplevdes som en sorg, for å være helt ærlig, sier hun.

– 95 prosent av dem som har sett de arbeidene, har sett dem på nettet. Når man ser dem i virkeligheten, er de fortsatt vakre, men de er mer aggressive, det er skarpe kanter og glassfiber, de kan falle.

Og det var nettopp det et av dem gjorde, falt og knuste, midt på natten på Vestfossen Kunstlaboratorium. Hasselknippe frydet seg, i skarp kontrast til galleristenes nervøse frustrasjon. Hun ler.

– Da de sa fra, var jeg sånn: «Den gikk i tusen knas, sier du? Å, så fint», mens de hadde helt panikk – skulpturen var solgt til noen i London, sier hun.

– Jeg er veldig glad i den mulige kollapsen, der du holder pusten.

AKSEPTERT AGGRESJON. Hun har samlet det blonde håret på toppen av hodet, holder det festet mot issen i en løs ball, mens hun prater.

– Jeg vil at det skal være en statisk balanse mellom aggresjon og skjønnhet, sier hun, som om hun akkurat nå blir enig med seg selv.

– Jeg synes aggresjon i seg selv kan være veldig vakkert. Hvor aggressivt kan et objekt være i sitt uttrykk og likevel godtas som vakkert?

Fortsatt er det mange kjønnsstereotyper knyttet til det å være en kvinnelig kunstner. Ofte har hun opplevd den dårlig tilslørte forbauselsen over at hun lager skulpturer, «fordi jeg er jente og ser ut som jeg gjør».

– Kvinnelig aggresjon har ikke vært akseptert gjennom historien, og er fortsatt veldig ubehagelig å forholde seg til for en veldig stor del av samfunnet, sier hun.

– Det ligger noe der: Jeg vil skape plass, og bli godtatt for den jeg er, selv når jeg er litt aggressiv. **D2**